

9 PVM e. mokymosi modulis

NEAPMOKESTINIMAS PVM Kurso dalijamoji medžiaga

Čia pateikiama naudinga svarbiausios kurso informacijos suvestinė.

Šis e. mokymosi kursas paremtas ES teisės aktais dėl PVM, galiojančiais 2020-01-01 (taikoma ES PVM direktyvai, ES PVM grąžinimo direktyvai ir ES PVM įgyvendinimo reglamentui).

Šis modulis yra platesnio PVM kurso dalis; jį sudaro šios dalys:

- Įvadas
- Teritorija
- Apmokestinamasis asmuo
- Sandoriai
- Apmokestinamųjų sandorių vieta
- Skaitmeninės paslaugos ir mini vieno langelio sistema (MOSS)
- Apmokestinimo momentas ir apmokestinamoji vertė
- Tarifai
- **Neapmokestinimas PVM**
- Teisė į atskaitą
- Mokesčio grąžinimas
- Prievolė

Šis kursas atsako į klausimą „Kas nėra apmokestinama ir kodėl?“

1. Mokymosi tikslai

Baigę šį mokymo kursą:

- Mokėsite nustatyti **neapmokestinimo statusą pagal PVM direktyvą**: atsakę į klausimus „Kas?“, „Kur?“ ir „Ką?“, turėsite išsiaiškinti, „Kas nėra apmokestinama ir kodėl?“
- Suprasite, kas yra **neapmokestinimas PVM**: jeigu sandoris priklauso PVM taikymo sričiai, jam visada turi būti taikomas PVM, nebent sandoris yra neapmokestinamas.
- Mokėsite paaiškinti, ką neapmokestinimas PVM gali reikšti **mokesčių neutralumo** principui tiekimo grandinėje: jeigu sandoris yra neapmokestinamas, tiekėjas **iš principo negali atskaityti už pirkinius** sumokėto PVM.

- Gebėsite apibūdinti valstybių narių vaidmenį joms naudojantis galimybėmis, suteiktomis PVM direktyvoje, ir taikant **papildomas sąlygas** sandoriams, kad jie nebūtų apmokestinami.
- Mokėsite paaiškinti, kodėl svarbu nagrinėti **nacionalinius teisės aktus** atsižvelgiant į suderinimo ir mokesčių neutralumo principus. Išmanysite Bendrijos nuostatas ir poreikį užkirsti kelią bet kokiam galimam vengimui, sukčiavimui ar piktnaudžiavimui.
- Gebėsite nustatyti **įvairius neapmokestinimo PVM tipus, tokius kaip**: valstybės narės viduje, Bendrijos viduje, tarptautinis, ypač atsižvelgdami į teisę į atskaitą.
- Neapmokestinimas PVM ne visada yra pranašumas, nes daugeliu atveju **neapmokestinimas PVM turės įtakos teisei į atskaitą**.

2. Kas neapmokestinama PVM

Visais atvejais, kai sandoris patenka į PVM taikymo sritį, PVM turi būti apskaičiuojamas, išskyrus jei sandoris yra neapmokestinamas.

PVM direktyvoje pateikiamas bendrasis neapmokestinamų PVM sandorių, suskirstytų į **3 kategorijas**, sąrašas:

- Valstybių narių viduje vykdomi sandoriai.
- Sandoriai Bendrijos viduje.
- Tarptautiniai sandoriai.

Norint naudotis tokiu neapmokestinimu, turi būti tenkinamos tam tikros sąlygos. Bet papildomas sąlygas, kuriomis sandoriai gali būti neapmokestinami PVM, nustato pačios valstybės narės.

2.1. Valstybių narių viduje vykdomi sandoriai

Valstybinių narių viduje vykdomi sandoriai neapmokestinami šiais atvejais:

- 1) Su visuomenės interesais susijusios veiklos, **pvz., medicinos paslaugų, neapmokestinimas PVM (132-134 str.)**.
- 2) Kitos veiklos, **pavyzdžiui, nurodytos toliau, neapmokestinimas PVM: draudimas; finansinės paslaugos; pašto ženklai; lošimai; su nekilnojamuoju turtu susijusios paslaugos** (135 str.). Su kitos veiklos neapmokestinimu PVM yra susijusi teisė apmokestinti tik tam tikrus sandorius: valstybė narė gali leisti apmokestinamajam asmeniui skaičiuoti PVM, užuot neapmokestinus tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų (t. y. pastatų ir žemės pardavimas, nekilnojamojo turto nuoma ir kt.) (137 str.).

- 3) Veiklos vykdymo neapmokestinimas** Veiklos vykdymo neapmokestinimas apima situaciją, kai, pavyzdžiui, gydytojas parduoda klinikinį aparatą, kurio pirkimo PVM įsigijimo metu nebuvo galima atskaityti (136 str.).

2.2. Sandoriai Bendrijos viduje

Bendrijos viduje vykdomus sandorius galima suskirstyti į tris kategorijas:

- 1) Prekių tiekimas Bendrijos viduje (138 str.)**
- 2) Prekių įsigijimas Bendrijos viduje (140 str.)**
- 3) Prekių gabenimas Bendrijos viduje (142 str.)**

Bendrijos viduje taikoma ši bendroji taisyklė: vykdant prekių tiekimo tarp valstybių narių sandorį, prekių **tiekimo** sandoris prekių išgabenimo valstybėje narėje **nėra apmokestinamas PVM**, o **prekių paskirties valstybėje narėje** prekių įsigijimas yra **apmokestinamas PVM**.

Neapmokestinimas PVM taikomas tik jei prekės yra tiekiamos apmokestinamajam asmeniui arba neapmokestinamajam juridiniam asmeniui ir turi būti siunčiamos iš tiekėjo valstybės narės.

Pavyzdys. Ligoninė valstybėje narėje A įsigyja kraujo iš ligoninės valstybėje narėje B. Kadangi kraujo tiekimas valstybėje narėje A PVM neapmokestinamas, nebus apmokestinamas ir įsigijimas Bendrijos viduje.

2.3. Tarptautiniai sandoriai

Tarptautinius sandorius sudaro:

- 1) Eksportas.** Šis sandoris skirtas galutiniam vartojimui už PVM teritorijos ribų, todėl jis PVM neapmokestinamas.
- 2) Importas.** Kai prekės įvežamos į ES, PVM reikia mokėti. Bet ne visada importas apmokestinamas PVM. Pavyzdžiui, jūros žvejybos įmonių vykdomas laimikio importas.
- 3) Eksportu laikomi sandoriai.** Susiję su tam tikru prekių tiekimu ar paslaugų teikimu tam tikroms specialioms organizacijoms, kurios neapmokestinamos tokiomis pačiomis aplinkybėmis ir dėl tokių pačių priežasčių, kaip pagal 143 straipsnį neapmokestinami tokių pačių organizacijų importo sandoriai (tarptautinė organizacija, diplomatiniai susitarimai). Pavyzdžiui, Airijos tiekėjas parduoda nešiojamuosius kompiuterius JAV ambasadai Paryžiuje.
- 4) Tarptautinis transportas.** PVM neapmokestinami sandoriai, vykdomi PVM teritorijoje, bet susiję su tam tikrais atviroje jūroje plaukiojančiais laivais arba orlaiviais, kurie daugiausia eksploatuojami vykdant tarptautinius maršrutus.
- 5) Tarpininkai.** Jei tarpininkų paslaugos susijusios su neapmokestinamu sandoriu, jos taip pat neapmokestinamos.

- 6) **Tarptautinė prekyba.** Siekiant palengvinti tokią prekybą, tam tikromis aplinkybėmis taikomos lengvatos, leidžiančios atidėti apmokestinimą.

3. Kodėl nereikia apmokestinti PVM?

Valstybės narės privalo **užtikrinti** tinkamą ir sąžiningą **neapmokestinimo atvejus** reglamentuojančių nuostatų taikymą. Valstybės narės taip pat privalo užkirsti kelią galimiems mokesčių vengimo, sukčiavimo ar piktnaudžiavimo atvejams.

Tuo tikslu jos turi nustatyti neapmokestinimo PVM taikymo sąlygas (131 str.).

Atrodo, kad neapmokestinimas PVM suteikia pranašumo apmokestinamiesiems asmenims, kurių sandoriai neapmokestinami. Tačiau tai gali turėti **įtakos teisei į atskaitą**.

Pavyzdžiui: bankas yra apmokestinamasis asmuo, bet daug jo teikiamų paslaugų yra PVM neapmokestinamos, taigi atskaityti PVM jis negali. Užuoat surinkęs jį iš savo klientų, jis turės įtraukti savo sumokėtą PVM į kainą. Tai reiškia, kad į banko teikiamos paslaugos kainą įtraukto PVM atskaityti negalima.

Tai nėra didelė problema, jeigu klientas privatus asmuo, bet **verslo klientams** tai reiškia, kad jie prisiims **PVM našta negalėdami jo atskaityti**, lyg būtų galutiniai vartotojai.

Kita priežastis, dėl kurios turite žinoti, kurie sandoriai neapmokestinami PVM, yra ta, kad tai turės **įtakos pardavėjo teisei atskaityti jo sumokėtą PVM**.

Bet tam tikrais neapmokestinimo PVM atvejais teisė atskaityti vis tiek suteikiama. Todėl būtina **skirti įvairias neapmokestinimo PVM rūšis**. Daugiau informacijos šia tema rasite kurse „Teisė į atskaitą“.

Jeigu sandoriai nėra apmokestinami PVM, pardavėjas negali atskaityti už įsigytas prekes ar paslaugas sumokėto PVM. Tačiau, **vykdydamas tam tikrus sandorius, kurie neapmokestinami PVM**, pardavėjas **turės teisę atskaityti PVM** (169 str.).

Tai yra tokie sandoriai:

- 1) **Valstybių narių viduje vykdomi sandoriai:** draudimo ir finansiniai sandoriai, bet tik esant tam tikroms specialioms sąlygoms.
- 2) **Bendrijos viduje vykdomi sandoriai:** prekių tiekimas Bendrijos viduje ir prekių gabenimas Bendrijos viduje tarp Azorų ar Madeiros salų.
- 3) **Tarptautiniai sandoriai:** su importu susijusių paslaugų teikimas, kai vertė įtraukiama į muitinės vertę, prekių tiekimas eksportui, eksportu laikomi sandoriai, tarptautinis gabenimas, tarpininkų teikiamos paslaugos ir tarptautinės prekybos sandoriai.

Neribotos prieigos e. mokymosi kursai pasiekiami per EUROPA interneto svetainę:
https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Atrinkite, kad čia pateikiama naudinga svarbiausios kurso informacijos suvestinė. Autentiškais laikomi tik Europos Sąjungos teisės aktai, paskelbti Europos Sąjungos oficialiojo leidinio numeriuose. Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar prievolių dėl šio mokymo.